

## *P o d s u m o w a n i e*

Decentralizacja władzy publicznej i wprowadzenie do organizacji terytorialnej nowych struktur samorządu terytorialnego radykalnie zmienia dotychczasowy rozkład władzy oraz warunki realizacji polityki regionalnej i lokalnej. Samorządy wojewódzkie zostały ustawowo upoważnione i zobowiązane do samodzielnego określania strategii rozwojowych. Gminy i powiaty w trosce o trwałe i harmonijny rozwój, powinny jak najszybciej wypracować własne strategie. Takie podejście wymusza szybko postępujący proces globalizacji gospodarczej, społecznej, a także kulturowej. Każdy szczebel administracji zmuszony jest do nowego podejścia w kwestii programowania rozwoju. Procesy te stawiają przed władzami samorządowymi i administracyjnymi nowe wyzwania, zarazem pogłębiając zakres odpowiedzialności za rozwój gminy, powiatu, województwa i kraju. Nie jest możliwe przełamanie kryzysu obszarów wiejskich bez pełnego włączenia społeczności lokalnych. Programowanie rozwoju opiera się na zaangażowaniu społeczności lokalnych, działaniu oddolnym i lokalnych zasobach. Społeczności lokalne przyjmują odpowiedzialność za swą przyszłość, którą kreują realizując przedsięwzięcia określone metodami planowania strategicznego. Oznacza to prowadzenie licznych projektów opartych o siły własne, najlepiej zaspokajających lokalne aspiracje i potrzeby. Projekty te cechuje wysoka efektywność ekonomiczna wynikająca z pomnażania środków finansowych własną pracą, materiałami, transportem i organizacją. Zmotywowani mieszkańcy prowadzą przedsięwzięcia prywatne zbieżne z celami rozwoju społeczności lokalnych. Tak osiągnięta różnorodność i niepowtarzalność tworzy trwałe podstawy jej rozwoju.

Długofalowy rozwój nie sposób planować poprzez pryzmat rocznego budżetu. Nasza gospodarka coraz bardziej harmonizuje się z gospodarką światową. W dobie powszechnej globalizacji gospodarczej, każda działalność gospodarcza, każdy producent rolny, rzemieślnik, wytwórca poddawany jest konkurencji światowej. W takich warunkach działania doraźne i krótko terminowe skazują każdą społeczność na porażkę. Stąd koniecznością staje się opracowanie długofalowych programów rozwoju.

Planowanie strategiczne przygotowuje społeczność lokalną i regionalną do stawiania czoła szybko zmieniającej się rzeczywistości, mobilizuje ją do aktywności na rzecz wspólnoty, ułatwia dialog polityczny, stanowi najlepszą płaszczyznę do negocjacji. Wypracowuje klarowny obraz celów i kierunków rozwoju społeczno-gospodarczego akceptowanego przez mieszkańców. Podporządkowuje działania doraźne działaniom długofalowym. Równoważy rozwój, zwłaszcza poprzez koordynację przemian gospodarczych

i społecznych. Zmniejsza niepewność i ryzyko przedsiębiorców. Zwiększa oddolną inicjatywę i wpływ społeczności na wizję i kierunki rozwoju, a przede wszystkim zwiększa szanse na uzyskanie dodatkowych zewnętrznych źródeł zasilania.

Dokument ten nie należy traktować jako zamknięty, jako zbiór rozwiązań i recept, a raczej jako elastyczny kierunkowskaz, podlegający ciągłym modyfikacjom w zależności od pojawiających się nowych możliwości i potrzeb rozwojowych. Szczególnie istotne wydaje się opracowanie strategii w kontekście integracji Polski z Unią Europejską. Społeczeństwo w referendum podjęło decyzję o przystąpieniu do struktur Wspólnot Europejskich. Czas na końcowe dostosowania jest bardzo krótki. Jak społeczności lokalne wykorzystają szansę sięgnięcia po środki na rozwój regionalny zależy od nich samych. Jedną z zasad wykorzystania Funduszy Strukturalnych jest „programowanie”, a więc sporządzenie lokalnych programów rozwoju. Żadna społeczność lokalna we Wspólnotach Europejskich nie otrzyma wsparcia finansowego bez opracowania takich planów rozwoju. Warunek ten jest mocno promowany przez UE w okresie przedakcesyjnym. Podobne kryteria będzie stosował Bank Światowy udzielając pożyczek i wsparcia finansowego na rozwój obszarów wiejskich.

Jak z powyższego widać opracowanie strategii to nie tylko biurokratyczny wymysł lecz upodmiotowienie społeczeństw lokalnych, które wypracowują swoje wizje rozwoju, utożsamiają się z nimi i ubiegają się o środki krajowe oraz zagraniczne na ich realizację.